

26.58x20.73	1/6	עמוד 1	יתד נאמן - יתד השבוע	07/12/2018	66282114-0
ד"ר אלי כרמון - 84260					

על הטילים ועל המנהרות

נטרול המנהרות הוא המשימה הדחופה, אבל המנהרות הן איום 'צמחוני' לעומת הפצצה המתקתקת באמת: 'פרויקט הדיוק' של חיזבאללה | מה הם התרחישים להידרדרות למלחמה | ומה יקרה ביום שאחרי | ארבעה מומחים מנתחים ומעריכים | ט.כץ

25.96x31.43	2/6	עמוד 20	יחד נאמן - יחד השבוע	07/12/2018	66282262-4
ד"ר אלי כרמו - 84260					

על הטיילים ועל המנהרות | "אמרתי להם שוב ושוב: 'חברים, ומה עם המנהרות בזירה הצפונית?' משלב מסוים הצבא פשוט החרים אותי"

מבצע
'מגן צפוני'
המומחים
מדברים

שני (איומים) ב'מבצע' אחד

ט. כץ

צילומים: רויטרס, פלאש 98

נטרול המנהרות הוא המשימה הדחופה, אבל המנהרות הן איום 'צמחוני' לעומת הפצצה המתקתקת באמת: 'פרויקט הדיוק' של חיזבאללה • **שני תרחישים להידרדרות למלחמה**: פיצוץ או הקרסה יזומה של מנהרה, העשויה לגרום לפגיעה במחבלי חיזבאללה, או קריסה של הקרקע בגלל מזג האוויר הסוער • השאלה הגדולה: מה יקרה ביום שאחרי ה'טיפול' במנהרות שבשטח ישראל, כאשר הקבינט יצטרך להחליט אם להמשיך למנהרות שנחפרו מעבר לגבול • פרופ' עוזי רבי, ד"ר רז צימט וד"ר אלי כרמון, מנתחים את המבצע ומנסים לשרטט את הפרקים הבאים • והגיאולוג אל"מ (במיל) ד"ר יוסי לנגוצקי, לשעבר יועץ הרמטכ"ל לענייני מנהרות, חושף את התרעותיו לאורך השנים מפני מנהרות החיזבאללה, שהתקבלו במשיכת כתף אדישה

היחידה בעולם שברשותה טכנולוגיות חודרות מנהרות. אלא שמדובר בשמחת עניים, ליכטנשטיין, שווייץ ושכניה אכן לא מצוידות בטכנולוגיות פורצות הדרך והקרקע הללו, פשוט משום שאין להם מעבר לגבול חיות טרף חודרות רעה וחור פרות מנהרות.

ומהצד השני, יש הטוענים שלא תמיד המינוח "מבצע" חייב להקביל לצוק איתן. "מגן צפוני" מתוכנן במשך זמן רב, וההיערכות אליו הייתה חשאית, מוקפדת וממושכת. בשנה וחצי האחרונות, נערכו במטכ"ל אחת לשבועיים ישיבות בנושא. נכון לעכשיו, מרוחקים לגזרה כוחות רבים, חיל האוויר, חיל הים, מאות אנשי מודיעין וכוחות חי"ר, כולל יחידת קומנדו ועוד.

יש לזכור שהמצב נפיץ ועלול להסתבך בכל רגע. סבב בלבנון הוא לא סבב בעזה. שם, גם אחרי התקפות מסיכיות, רץ מישוה למצרים, בהמשך מנפיקים נייר הכנות ומגיעים

הצפון" בסופרלטיבים הירואיים (ובאופן צורם, כלי להזכיר שם שמים!), ובאמירות שושואיסטיות, כמו "רב הנסתר על הגלוי". איך אמר מישוה, לא מדובר בפלישה לנומנדי, מה הסיפור פה?

ומהפן הפסיכולוגי, האם ראוי היה להכריז על "מבצע" כשמדובר בחשיפת מנהרות? מעבר לשאלה אם ראוי היה להכניס את הישראלים מוכי הסטרס לחזית נוספת של פחדים וחודרות; מה חשבו נסראללה ואנשיו, אל מול מדינת גרעין שעוצרת את נשמתה מול מנהרה? האם לא עדיף היה להפגין מצג של שגרה, והתייחסות בוטחת ומקטינה לאיום המנהרה של חיזבאללה? ואולי הפנימו בחיזבאללה שאכן, ישראל לא ערוכה להתמודד מול שתי חזיתות בו זמנית?

ללא ספק, חשיפת המנהרות של חיזבאללה, פרויקט ממורד מאין כמוהו של הארגון הלבנוני, היא הצלחה ישרא-לית מוכחת, וכמו שאמר השר שטייניץ: "ישראל היא המדינה

מישראל התעורר ביום שלישי לצלילי תופי מלחמה של מבצע "מגן צפוני", והיה בטוח שנס-ראללה מביט בו מעבר לכוונת הרובה. הישראלים שומעים את המינוח "מבצע" ונוכחים במלחמת לבנון הראשונה, שבגלגולה הראשון כונתה "מבצע שלום הגליל".

בישראלית מדוברת, "מבצע" הוא "מבצע יפתח", "עמוד ענן", "חומת מגן", "עופרת יצוקה" ועוד ועוד. אלא שנכון לעכשיו, "מגן צפוני" לא כולל שיירות של טנקים ששועטים צפונה, וגם לא מטוסי קרב שצוללים אל המטרה.

האם כמה דחפורים וכלי עבודה שחופרים במטולה וסמוך לזרעית, בתוך שטח ישראל, הם "מבצע"? ואולי היה שם יותר מדי "הוא הא", וטיפחות על השכם? ראש הממשלה עשה את שהוא יודע הכי טוב, וכמו במצג הקלסרים המגוחך משהו, נתן הופעה תקשורתית שריכזה את מבצע "מגן

66282271-4	07/12/2018	י ת ד נ א מ נ - י ת ד ה ש ב ו ע	עמוד 21	3/6	25.63x30.59
ד"ר אלי כרמון - 84260					

מטולה מישראל באמצעות פלוגות רדואן.

'במרחק 30 מטר ממיטת התינוק'

בשנים האחרונות התלוננו תושבי גבול הצפון על רעשים שנשמעים מתחת לאדמה, ועל זעזועים שמורגשים מעליה. תושבים הצביעו על מבנים מוזרים שהוצבו ממש בסמוך לגבול, אליהם נכנסו ויצאו משאיות עמוסות בעפר. היו מקרים בהם תיעדו התושבים ערימות אדמה בצבעים שונים, עדות לאדמה שנחצבה. בצה"ל טענו שאין כלום כי לא היה כלום, אלא שמתברר שלפחות מ-2014, ידעו בצבא שמתרחשים דברים לא טובים מתחת לפני השטח.

הנחת העבודה הראשונית הייתה שיתכן איום מנהרות גם מצפון, בהמשך התקבל מידע שהעלה שחמאס וחזבאללה חולקים ידע משותף. על רקע זה הוקם צוות טכנולוגי ששייך את אגף מודיעין ופיקוד צפון, והתמקד באיום התת-קרקעי של חיזבאללה. בהמשך נפרשו באזור אמצעים טכנולוגיים לאיתור מנהרות.

"אנחנו מחכים שיבואו ויבקשו סליחה", אומרים ביישובי הגבול, "אמרו שאנחנו מדמיינים, צחקו מאתנו. בצבא הודיעו לקונת שבדקו והכל בסדר, נו איפה הם כולם?". אנחנו מעיינים בקטעי ארכיון, מה יש לומר, התושבים מקוטלגים כגורמים הזויים, ספק מדומיינים ספק היסטוריים, על גבול הפניקה.

ב-2015 התראיין לתקשורת סא"ל דוד אזולאי, קצין הנדסה באוגדת הגליל. "לאורך השנים צה"ל עושה בדיקות לאורך קו הגבול בצפון", אמר אזולאי בביטחון רוגע, "לדעתי, קיימת סבירות מאד-מאד-מאד נמוכה, לחפירת מנהרות בין לבנון לישראל. ואני יכול לומר שאנחנו מבצעים בדיקות ועד היום לא מצאנו שום מנהרה בגבול הצפון. מה גם שאדמת הלס בדרום, שונה מאד מהאדמה בצפון". צפירות הרגעה נוספות נשמעו מגורמים צבאיים רבים אחרים; לא, אין מנהרות חוצות גדר בין לבנון לישראל, אין סיבה לדאגה.

"הדבר האחרון שאפשר לומר עלינו, הוא שזלזלנו בת"לנות התושבים", אומר דובר צה"ל, תא"ל רונן מנליס. "כל אחד מהתושבים יכול להעיד שהמפקדים הגיעו לכל מקום, והתייחסו לטענות ברצינות ראויה. כל התלונות נבדקו בעזרת עזרים טכנולוגיים והנדסיים רלוונטיים, בסיומן שללנו קיום מנהרות. אחרי שתתברר התמונה, נגלה שלא בהכרח היה קשר בין התלונות ובין אתרי המנהרות".

"מה רצו? שהצבא יבוא לאדון כהן ויגיד לו: 'צדקת אדון' ניי, יש מנהרה בסמוך ליישוב שלך, במרחק של 500 מטרים מחדר הילדים שלך, ואל תגלה לחיזבאללה שאנחנו יודעים?" מסביר עמידור. "כעת בשלו התנאים, טכנולוגית ומודיעינית, ולכן יצאו למבצע עכשיו". לצד זה, היה צורך במעטפת מדינית, פגישת נתיניה עם פומפיו ביום שני, הייתה רק צעד אחד במארג שלם של צעדים מדיניים, שקדמו לפעולה.

האם הייתה זו פעולת הסחה של ישראל, שנועדה להרדים את חיזבאללה ולהסוות את המבצע המודיעיני המרשים שאיתר את המנהרות? בשלב מסוים בוודאי, אבל אין ספק, והקשיבו לנו טוב, אין ספק שקודם לכן,

אלי כרמון: "חיזבאללה עשו שיעורי בית. הם למדו שבשעות הראשונות של מלחמת לבנון השנייה, השמידה ישראל את מרבית הטיילים לטווח רחוק. לכן בתקופה האחרונה הם השקיעו מאמצי על להגדיל את טווח הטיילים, ולשפר את כושר הנשיאה שלהם"

יכולת המנהור של חיזבאללה לא הייתה מידע מסווג. כבר ב-2014 כתב שופט פדרלי בארה"ב כי צפון קוריה סיעה לחיזבאללה בחציבת מנהרות. השופט רויס למברט מבית המשפט של מחוז קולומביה, דן בחודשים האחרונים בתביעה אזרחית שהגישה משפחה של אזרחים אמריקניים, שבתיהם נפגעו מירי הקטיושות ששיגר חיזבאללה בקיץ 2006.

בפסיקה המשתרעת על פני 18 עמודים, כתב השופט כי "קוריה הצפונית סיפקה לחיזבאללה מגוון רחב של תמיכה ומשאבים, כולל אימונים צבאיים, הדרכה מודיעינית וסיוע בבניית מערכת עצומה של תשתית צבאית תת-קרקעית, מנהרות, בונקרים...". בהתייחסו למערכת המנהרות בגבול הצפון, כתב השופט למברט כי "זו תשתית שמזכירה במאפייניה ובתצורתה את המערכות בגבול המפורז, המפריד בין שתי הקוריות".

אחד הלקחים המרכזיים שהפיק חיזבאללה ממלחמת לבנון השנייה, היה הצורך לשנות את יעדי המלחמה הבאה נגד ישראל, ולצד בניית יכולת הגנתית, לפתח יכולות התקפיות, שיאפשרו לחיזבאללה לנהל את המלחמה בשטח ישראל. את תהליך הפקת הלקחים בחיזבאללה הוביל אז המפקד הצבאי של הארגון, עמאד מוע'ניה. הוא קבע כי במלחמה הבאה יפלוש חיזבאללה לשטחים בגליל ויכבוש אותם. לצורך ביצוע יעדים אלה הכין עמאד מוע'ניה תוכנית מבצעית עליה פיקח באופן אישי עד מותו בפברואר 2008.

התוכנית המבצעית כללה בין השאר כריית מנהרות חודרות לתוך שטח ישראל, בסמוך ליישובים ישראליים. המנהרות נועדו להעברת כוחות של כמה מאות לוחמים, ולא לצורך חטיפת חיילים או אזרחים.

נסראללה מכריז מזה שנים על מבצע כיבוש הגליל, ומזהיר את ישראל כבר שנים מ"פלוגות רדואן". הקרויות על שמו של מוע'ניה. מדובר בכוחות גדולים ומאורגנים המונים כ-100 לוחמים בכל כוח, שיפשוטו סימולטנית על יישובים ישראליים סמוכי גדר, או על מוצבים צבאיים. גם נסראללה יודע שלא מדובר ב"כיבוש" של ממש, הרעיון הוא ניצחון תודעתי, הנצחת תמונת הניצחון שתכלול הנפת דגל צהוב של חיזבאללה על אדמה ישראלית. המנהרה בסמוך למטולה הסגירה תוכנית מבצע מסודרת של חיזבאללה, לפיה תנותק

להפסקת אש. בלבנון מדובר במסיבה אחרת לגמרי, ופוטנציאל ההידרדרות הוא עצום פי כמה.

"מהשנייה שפתחת במבצע, אתה צריך להיות מוכן במלוא היכולות שלך", אומר אלוף במיל' יעקב עמידור. "הצבא חייב להיות ערוך לתגובה, אם תבוא, ולתגובה לתגובה. אין לדעת איך הצד השני יגיב, ואם הוא ישתמש בארסנל הטיילים שלו".

מצפון תיפתח המנהרה

למכירה דירה במטולה, עם שלושה כיווני גבול ושכנים לא משהו (מעבר לגבול). אם תרצו, זהו תיאורם של בתים רבים בגבול הצפון, משלומי, דרך זרעית ועד כפר יובל. התיאור של הנכס משתדרג, כשחושבים על האזרחים שעלולים לצוץ מתחת לאדמה.

"זו לא שאלה של אם, אלא של מתי", הזהיר לפני שנים אל"מ ד"ר יוסי לנגוצקי, לשעבר מפקד היחידה הטכנולוגית מבצעית של אמ"ן. לנגוצקי הוא מומחה מוביל להתמודדות עם מנהרות טרור, ובעבר שימש כיועץ הרמטכ"ל בוגי יעלון למלחמה במנהרות.

בשיחה מרתקת עם "יחד השבוע", פורש לנגוצקי את איום המנהור של חיזבאללה, ומעלה נשכחות שבצבא וכדור המדיני רוצים לשכוח. ב-2004 נהרגו 14 חיילים לאורך ציר פילדלפי, והתנדבתי לסייע לצה"ל בנושא המלחמה באיום המנהרות. אמרתי להם: 'חברים, מה עם הזירה הצפונית? אנשים לא כל כך נהנו לשמוע אותי, אבל אני הלכתי בדרכי. למעשה, משלב מסוים, הצבא פשוט חרס אותי".

לנגוצקי: "שתי מלחמות בלבנון לימדו שחיזבאללה יודעים לחפור מנהרות" (במלחמת לבנון השנייה, חפרו חיזבאללה מנהרות לחימה בתוך הכפרים הלבנוניים, והשתמשו בהן נגד חיילי צה"ל - ט. כץ). "הם חפרו מנהרות לשטחה של סוריה ואף העלו את התייעוד לרשת.

"חזרתי והזהרתי עד שניחר גרונני, שיפסיקו לבלבל את המוח עם ההרגעות שטוענות שהאדמה בדרום היא חולית, ולכן קל לחפור בה, ואילו האדמה בגבול הצפוני שלנו היא סלעית, ולכן היא בלתי ניתנת לחפירה. מדובר בשטויות, חיד באללה למדו מצפון קוריה איך חופרים מנהרות, ושם חפרו בסלעי גרניט! אני ממליץ לבקר במנהרה בסיאול שפתוחה לתיירים. נכון, החציבה היא איטית יותר, אבל מצד שני, אין צורך לדפן את הקירות והתקרה בבטון, משום שמדובר בסלע. התרעתי שקצב כרייה של לא יותר ממטר אחד ביום, מאפשר לחיזבאללה לכרות מנהרות באורך של מאות קילומטרים. כך שבשבון פשוט, מהיציאה מלבנון, יכלו מחבלי חיזבאללה לכרות מנהרות לאורך ולרוחב מתחת לגבול.

"ב-2005 נפגשתי עם בני גנץ, שהיה אז אלוף פיקוד צפון, שלזכותו ייאמר שהוא אחד המעטים שהקשיב לי ברצינות. כתבתי לו שמבחינה הנדסית ניתן לכרות מנהרות לשטחנו לאורך קטעים לא קצרים לאורך הגבול עם לבנון, כולל במסלע הקשה של הגירים. שימוש במכשור כרייה מתאים עלול לאפשר לחיזבאללה לכרות מנהרות לאורך מאות מטרים וכמעט ללא רעשים. אלא שאז הועבר גנץ לתפקיד אחר, ובצבא נידו אותי".

66282261-3	07/12/2018	יחד נאמן - יחד השבוע	עמוד 22	4/6	25.53x32.09
ד"ר אלי כרמו - 84260					

כל תושב רגיל אומנם יתרחק, אבל לוחמי הארגון ירצו עכשיו להחזיר את הכבוד ולהגיב.

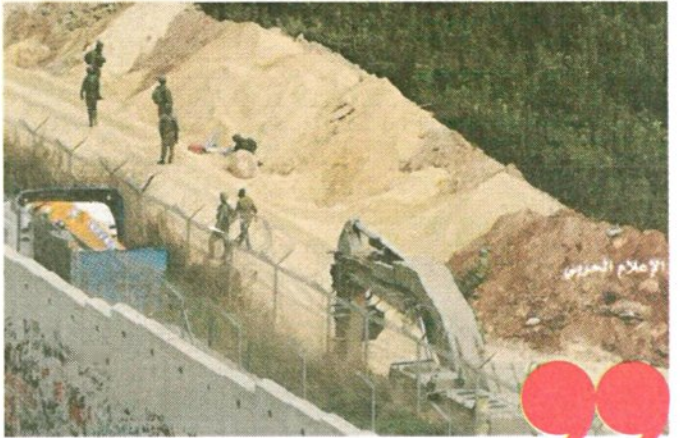
”כמובן שכדי להגיב הם צריכים סיבה, לכן במקרה הזה ברגע שרובוט של צה”ל יכניס חומר נפץ למנהרה והפיצוץ יגרום לנפילת בית בצד השני, או להריגה של כמה חקלאים, אז הארגון יצעק שהפרו את הריבונות של לבנון, ושזכותו להגיב חזרה. כמובן הם לא יפתחו בלחימה בכל הגזרה, אלא יחפשו נקודתית את צה”ל. להערכתי, הם יחפשו לפגוע בסיוור בודד או לפגוע בטרקטור של צה”ל”.

'שום כיפת ברזל לא תעזור'

המנהרות הן איום צמחוני לעומת הפצצה המתקתקת בלבנון, פרויקט הדיוק של חיזבאללה. ”התודעה גוברת על הידיעה”, אמר משהו פעם וצדק, משום מה, התפיסה של חיזבאללה כארגון טרור, גוברת על הידיעות והאינפורמציה המוצקות, המתעדות את חיזבאללה כגורם שמסכן משמעותית

בלבנון, ותקפה אך ורק בסוריה, גם כשהיה מדובר במשלוחי נשק לחיזבאללה. נסראללה הוכיח שכל תקיפה בשטחה הטריטוריאלי של לבנון, נענית בתגור בה מיידית. שם מטען נפץ, פה ניסיון לפגוע בחיילים. בצה”ל בטוחים שכל עוד ישראל פועלת בתחור מה, אין לנסראללה סיבה להגיב. האמנם? משום מה, לא הפנימו עדיין בישראל, שהראש במזרח התיכון עובד אחרת מהראש המערבי. תת אלוף במילואים צביקה פוגל, תושב הצפון, סבור שחיזבאללה יחפש תואנות להגיב מקומית, (דגש על מקומית) לפעולות הישראלית, אבל בלי להיגרר להסלמה.

”העולם הערבי פועל בצורה שונה מגישת החשיבה הישראלית”, אומר פוגל. ”אין אצלם מושג של הכלה, ומבחינתם פגיעה דורשת נקמה. לכן הקריאה של צה”ל לחיזבאללה להיזהר ולהתרחק מהפעולות של צה”ל, תפעל הפוך לגמרי ממה שרוצים אצלנו.

רז צימט: "איראן מנצלת היטב את המציאות לפיה ישראל נמנעת מלתקוף בלבנון. היא חשה על בשרה את הפעילות של ישראל בסוריה, ולכן מאתגרת את ישראל בזירה הלבנונית. שימו לב לאתרים בהם בחרו למקם את מפעלי הדיוק - בריכוזים אזרחיים"

כמו שמעיד לנגוצקי, נפלה ישראל שבי בידי קונספציה מוטעית, לפיה אין היתכנות למנהרות בצפון.

למרכה הנס, בשלב מסוים חלה התפכחות. כבר בתחילת המבצע הבהירו בצה”ל כי קיימות ככל הנראה מנהרות בכל האזור, מראש הנקרה שבגליל המערבי ועד החלק המזרחי של הגליל. המנהרה הראשונה שהתגלתה בסמוך למטולה, נחפרה בתוך מבנה בכפר כילא, סמוך לעמדת יוניפי”ל, 150 מטרים מגבול ישראל.

בשיאה מגיעה המנהרה לעומק של 25 מטרים, גודלה שני מטרים על שניים, כך שניתן עמוד בה, ולוחמי חיזבאללה יכולים לשעוט דרכה במהירות, רכובים על אופנועים, שיטת פעולה מוכרת של ארגון המחבלים הלבנוני. על פי הערכת גורמי הביטחון, המנהרה נחצבה במשך שנתיים, והיא כוללת מערכות חשמל, אוורור ותאורה, להקל על החופרים. אורכה 200 מטרים, ו-40 מטרים ממנה חצובים בתוך שטח ישראל. פתח המנהרה הוא בפרדס, שנמצא 300 מטרים בלבד מבתי מטולה.

”שימו לב להבדל העצום בין מנהרות חמאס למנהרות חיזבאללה”, אומר לנגוצקי. ”מנהרות חמאס הן מנהרות חטיפה או העברת אמל”ח. הן מיועדות למעבר של מספר מחבלים, לצורך חטיפה והימלטות מיידית לרצועה. לעומתן, מנהרות חיזבאללה הן מנהרות תקיפה שמיועדות למעבר של מאות מחבלים בו זמנית. באופן מעשי, חיזבאללה חותר להכניס כוחות למבצע כיבוש הגליל”.

בראש של נסראללה

ביום רביעי העריך בכיר בפיקוד צפון שישראל מחזיקה ברוב פרויקט המנהור של חיזבאללה, ומודעת להיקפו. המשימה הנוכחית של הצבא היא לאתר את כל התוואים במרחב, ולהשמיד אותם, תוך התמודדות עם קשיים רבים של נטרול מנהרות מתחת לקרקע.

נטרול המנהרות הוא המשימה העכשווית הדחופה, בצבא מפרטים שני תרחישים שעלולים לדרדר את המצב למלחמה, הראשון הוא פיצוץ או הקרסה יזומה של מנהרה, העשויה לגרום לפגיעה במחבלי חיזבאללה. התרחיש השני שלא תלוי בפעילות צד זה או אחר, הוא קריסה של הקרקע בגלל מזג האוויר הסוער.

השאלה הגדולה היא היום שאחרי, מה יקרה לאחר שיסיים הצבא את גילוי ואיטום המנהרות שבשטח ישראל. מעבר לגבול נחפרו ונחפרו מנהרות נוספות, מה אז? פעילות בשטחה של לבנון היא לא חפירות בסמוך לזרעית, ולבנון היא לא סוריה, שם התקיפה ישראל מאות פעמים.

ישראל מכריזה שלבנון היא האחראית למנהרות חיד-באללה, אבל אין ספק שהכדור בידיים של נסראללה, כולם יודעים שאין דבר כזה, מדינת לבנון. נסראללה, יש להכיר במציאות, הצליח ליצור מול ישראל משוואת הרתעה וסימן קווים אדומים. בשנים האחרונות, ישראל נזהרה מלתקוף

66282270-3	07/12/2018	יחד נאמן - יחד השבוע	עמוד 23	5/6	25.16x32.08
ד"ר אלי כרמו - 84260					

עוזי רבי: "מדובר באיום שישראל לא יכולה לחיות אתו. אם אתה יושב ולא עושה דבר, כשהם ממשיכים במרוץ החימוש, הם מפנימים שכלבים נובחים והשיירה עוברת. יש להנחית מכת מוות על מפעלי הדיוק, כמו שישראל הפציצה את הכור 'אוסיראק' בעיראק"

שנשארו בידי חיזבאללה", מסביר ל"יתד השבוע" ד"ר אלי כרמון מהמכון למדיניות ואסטרטגיה מהמרכז הבינתחומי בהרצליה. "עם הנסיגה, פג הלחץ הישראלי הישיר, וממש מרגע זה התחילה התחמשות חיזבאללה".

שני גורמים ראו כי טוב, והחליטו שחימוש חיזבאללה הוא אינטרס שלהם. "אירן התחילה לראות בחיזבאללה זרוע מעשית, והתחילה לחמש אותה", ממשיך ד"ר כרמון. "הגורם השני הוא סוריה, ב־2005, כשסוריה נאלצה לצאת מלבנון בגלל הלחץ הבינלאומי, היא העבירה חלק מהיכולות שלה לחיזבאללה. החלטה של האו"ם קבעה שכל המיליציות בלבנון מוכרחות להתפרק מנשקן. כולן עשו זאת מלבד חיזבאללה, שבזכות המהלך לקבל סיוע בקצב הולך וגדל. "על פי ההערכות, בידי הארגון אלפי רקטות שמגיעות עד מרכז הנגב, ואף מעבר לכך", מפרט כרמון. במקביל, הוא רכש טילי קרקע ים מסוג יאחונט המאיימים על אסדות הנפט ואניות ישראליות, טילי קרקע אוויר, פאתח 110 (טווח עד 200 ק"מ), ועוד ועוד.

חיזבאללה יודעים לקרוא מפה; בסבב האחרון מול חמאס, נורו כמעט 500 טילים על ישראל, ובניגוד לסבבים הקודמים, כיפת ברזל לא נתנה מענה מלא. היא לא התמודדה מול הריכוז הגדול של הטילים שנורו בו זמנית.

"חיזבאללה עשו שיעורי בית", אומר כרמון, "הם למדו שבשעות הראשונות של מלחמת לבנון השנייה, השמידה ישראל את מרבית הטילים לטווח רחוק. הם נשארו עם טילים שמכסים את צפון הארץ, בערך עד חיפה. בתקופה האחרונה השקיע חיזבאללה מאמצי על להגדיל את טווח הטילים, ולשפר את כושר הנשיאה שלהם. אם בעבר היה מדובר בראש נפץ של 200 ק"ג. יש לזכור, כשמדובר במטרות אזרחיות, הדיוק לא קריטי. אם יורים כמות גדולה של טילים על עיר גדולה, סבירות גדולה שחלק מהם יפגעו ויגרמו לנזקים".

האיום הגדול הוא פרויקט הטילים המדויקים; מתוך 150 אלף טילים שמחזיק חיזבאללה, עשרה אחוזים הם טילים מדויקים שנועדו להגיע לרמת דיוק של עשרה מטרים. מדובר בפרויקט איראני מורכב שמסב טילי קרקע־קרקע לטיילים מדויקים.

החשש הגדול של מערכת הביטחון הוא שחיזבאללה יירו בו זמנית מסה גדולה של טילים כאלה. יהיה קשה עד בלתי אפשרי להגן על מטרות אסטרטגיות, כמו מחנות צבא, תחנות כוח, שדות תעופה ואפילו הכור בדימונה".

הטילים? איום קיומי!

הטילים המדויקים הם נשק שובר שוויון, מדובר בסיכון אדיר למדינת ישראל, ואין שום ניסוח מתון שיכול לרכך את האיום. "איראן מנצלת היטב את המציאות לפיה ישראל נמנעת מלתקוף בלבנון", אומר ל"יתד השבוע" ד"ר רו צימט, מומחה

את מדינת ישראל.

חיזבאללה, זה מכבר לא ארגון גרילה מוגבל, אפילו לא ארגון סמי צבאי. מדובר בצבא של ממש, עם היררכיה מסודרת של פיקוד ושליטה, יכולות אש מדויקות, מערך אווירי שכולל מאות מל"טים, בהם התקפיים, יכולות איסוף מודיעין, אמצעי תקשורת מתקדמים ואמצעי שיבוש אלקטרוניים, כוחות חי"ר סדורים ובעיקר ביטחון עצמי וניסיון מבצעי שצבר משנות לחימה בסוריה. ותכף נדבר על היכולות הרקטיות שלו.

חיזבאללה פרוס באופן חשאי בכ־200 כפרים שיעים בלב־נון, בעיקר בדרומה ובמרכזו, ומפר, לפי צה"ל, באופן שיטתי את החלטת האו"ם 1701 שסיימה את מלחמת לבנון השנייה: פעילות וביסוס כוחות מתחת לרדאר מדרום לנהר הליטני, עד לכפרים שנושקים לגדר הגבול.

עם פרוץ מלחמת לבנון השנייה, ביולי 2006, החזיק חיזבאללה ב־15 אלף טילים ורקטות. מתוכם, 20 אחוזים היו לטווח רחוק, כלומר, כאלה שהגיעו עד לחיפה ולחדרה. (כבר

25x17.19	6/6	עמוד 29	י ת ד נ א מ ן - י ת ד ה ש ב ו ע	07/12/2018	66282269-1
ד"ר אלי כרמו - 84260					

שני (איומים) ב'מבצע' אחד

המשך מעמ' 23

לאיראן מהמכון למחקרי ביטחון לאומי, INSS. "היא חשה על בשרה את הפעילות של ישראל בסוריה, ולכן מאתגרת את ישראל בזירה הלבנונית.

"שימו לב לאתרים בהם בחרו איראן וחיזבאללה למקם את מפעלי הדיוק, ריכוזים אזרחיים. איראן וחיזבאללה למדו את דפוסי הפעילות של ישראל בסוריה, והסיקו שהיא נמנעת מלפעול בסמיכות לריכוזי אוכלוסיה אזרחית בליבה של ביירות".

ראש הממשלה נתניהו תיאר את מיקומם של מפעלי הדיוק האיראנים בביירות. אחד מהם ממוקם קרוב לשדה התעופה, מתקן נוסף נבנה בלב שכונת מגורים, סמוך לבית ספר, שגרי-רות ספרד ובית החולים סט. ג'ורג'. לפני מספר חודשים קיבלו אלפי תושבים בשכונות הדרומיות של ביירות, הודעת ווטסאפ עם צילום אוויר של המתקן. "מסר חשוב: ליד ביתך מוקם זה תקופה ארוכה אתר השייך לחיזבאללה. אתה/נדרש/ת לנקוט זהירות. מצורפת תמונה של האתר". איש לא היה חתום לעל ההודעה ובצה"ל סירבו להגיב לידיעה, אבל ישראל נחושה להשאיר את העניין על סדר היום הציבורי בלבנון ולגרור לחיזבאללה להעביר את המתקנים לאתרים אחרים.

ישראל ניסתה לסכל את פרויקט הדיוק, ופעלה נגדו באמצעות תקיפות חיל האוויר בשטח סוריה, דרכה מועברים ללבנון טילים מתקדמים וציוד הסבה. הרמטכ"ל וראשי הצבא, כמו גם ראש הממשלה והשרים, עלו לתקשורת והצהירו פעם אחר פעם כי ישראל תסכל את הפרויקט, ולא תשלים עימו.

"השימוש המסיבי בתקשורת, והאיומים החוזרים של ישראל", אומר לנו בכיר לשעבר במודיעין, "מעידים שישראל לא מצליחה להשיג את היעדים בלבנון. ישראל לא מצליחה לייצר איום אמין על פעילות צבאית בלבנון, דווקא האיומים בתקשורת מאותתים שישראל מורתעת מפעילות צבאית, ובכך מסמנת לאיראן ולחיזבאללה שהדרך פתוחה לפנייהן להמשיך במימוש הפרויקט ללא חשש".

לדעת הבכיר, השימוש בתקשורת לא מוכוון לאיראן

ולחיזבאללה; "ישראל מדברת בתקשורת מעל ראשיהם של איראן וחיזבאללה, היישר לאוזניים מערביות, לקהיליה הבינלאומית ובעיקר לצרפת, וכמובן, גם לשלטונות בלבנון. היא מפעילה לחץ מושכל שיגביר את החשש ממלחמה ישראלית בחיזבאללה, שתמיט חורבן על לבנון ותסלים את אי היציבות באזור. אולי כך יתערבו גורמים בינלאומיים ויבלמו את פרויקט הדיוק האיראני".

האם ישראל מאיימת באקדח לא טעון? נראה שממש לא, הטילים המדויקים הם לא מנהרה ולא עוד איום. מדובר באיום שמשבית את מנוחתם של מקבלי ההחלטות במדינת ישראל, ורבים רואים בו "קאזוס בלי" (עילה למלחמה). "ויש לזה סיבה טובה מאד", אומר ל"יתד השבוע" פרופ' עוזי רבי, ראש מרכז דין באוניברסיטת תל אביב. "מדובר באיום שישיראל לא יכולה לחיות אתו. אם אתה יושב ולא עושה דבר, כשבני הבליעל ממשיכים במרוץ החימוש, הם מפנימים שכלבים נובחים והשיירה עוברת.

"לדעתי, יש להנחית מכת מוות על מפעלי הדיוק, כמו שע"שתה ישראל כשהפציצה את הכור האטומי אוסיראק בעיראק, (1981), וכמו שתקפה את הכור האטומי בסוריה (2007). על ישראל לגדוע את הפרויקט הזה בעודנו באיכו, ולהנחית עליו מכת מוות".

פרופ' רבי ממשיך: "ספר החוקים של המזרח התיכון, חקוק בראשיהם של האנשים שחיים בו, על פיו, הבא להורגך השכם להורגך, ומהר. וטוב תעשה ישראל אם תוכיח לפטרון הרוסי ולספונסר האיראני, שלא משחקים עם ביטחונה של מדינת ישראל".

האם הדרך היא לאיים על איראן? (ולא מדובר בישראל, אלא באיום צבאי מצדו של טראמפ). המנהיג חמינאי מכוון את האידאולוגיה שלו לשלושה היבטים, ובסדר עדיפויות ברור. הראשון הוא שרידות המהפכה האיסלאמית באיראן, השני הוא ייצוא המהפכה למדינות נוספות, והשלישי הוא מלחמה בארה"ב ובישראל. המאבק נגד המערב הוא השלישי בסדר העדיפויות.

כלב נובח ונושך

אם בטהרן יפנימו שהמשך מרוץ החימוש שלהם מסכן את שרידות המשטר, הם יעצרו את דינמיקת ההתחמשות הפרועה. בסיטואציה בה יעמיד ממשל טראמפ אופציה צבאית ממשית שמסכנת את המשטר האיראני, בטהרן ימתנו את המהלכים.

אם ישראל תתקוף את מפעלי הדיוק בלבנון, כיצד יגיב חיזבאללה? כעת נדבר קצת על נסראללה, שכוחו גם בפיו ובלוחמה הפסיכולוגית שהוא מפעיל. קיים פער עצום בין הרטוריקה של האיש, ובין תוכניותיו בפועל. נכון לעכשיו, נסראללה, מכל הסיבות שבועולם, לא מעוניין במלחמה מול ישראל.

חשוב להבין את המציאות מולה מתמודד נסראללה, חיזבאללה מסובך קשות בזירה הפנים לבנונית. מאז הבחירות שנערכו במאי, אין עדיין ממשלה בלבנון, בעיקר בגלל חיזבאללה שתוקע את התהליך. נסראללה, כמו כל פוליטיקאי, פועל מול דעת קהל פנימית, ולא יכול להרשות לעצמו להתעלם ממנה. לצד זה, למרות הנאומים הפומפוזיים שהוא נושא, נסראללה לא מטורף וגם לא טיפש, הוא יודע שבסבב הבא יש ראל עלולה להרוס את לבנון, ואת הקבלות יגישו לו הלבנונים. וכאילו לא די בכך, הרי שכוחות חיזבאללה עדיין מסובכים בזירה הסורית, והארגון עוד מלקק את הפצעים. כל הנ"ל לא מדברנים את נסראללה לפעול מול ישראל.

מעל הכל, על נסראללה להתחשב בספונסר האיראני שמתקצב אותו בין שמונה מאות מיליון למיליארד דולר בשנה (!!) והוא בעל המאה והדעה. (רק כדי לסבר את האוזן, 80 אחוזים מתקציב חיזבאללה מגיע מאיראן).

איראן בנתה את חיזבאללה, פרוקטי טרור, וביססה אותו כנשק יום הדין, ולא רק בגלל סיבות אידאולוגיות. מדובר באינטרס לאומי איראני במטרה להרתיע את ישראל. על פי התרחיש האיראני, אם ישראל תתקוף את מתקני הגרעין באיראן, (בין אם בשיתוף עם ארצות הברית, וגם אם לבדה), תשתמש איראן בחיזבאללה כדי להנחית על ישראל מכה קשה. "איראן לא מעוניינת שנסראללה יפעל עכשיו", אומר ד"ר צימט, "היא מעוניינת לשמר את כוחו ואת מאזן ההרתעה באזור". בשעתו, כשיצא נסראללה באופן עצמאי לחטיפת החיילים רגב וגולדווסר, (והריגת שלושה נוספים), אירוע שממנו התפתחה מלחמת לבנון השנייה, זעמו באיראן על המהלך.

עם כל הכבוד והחששות מאיראן, והעובדה שחיזבאללה הוא מרינוטה איראנית, ישנן סיטואציות שיגרמו לנסראללה להתהפך על עצמו. "אם ישראל תפעל מול תשתיות חיזבאללה בלבנון", אומר ד"ר צימט, "יפנים נסראללה שבאין מענה, הוא יתקשה לשמר את ההרתעה מול ישראל, ויתכן שייגרר לתגובה".